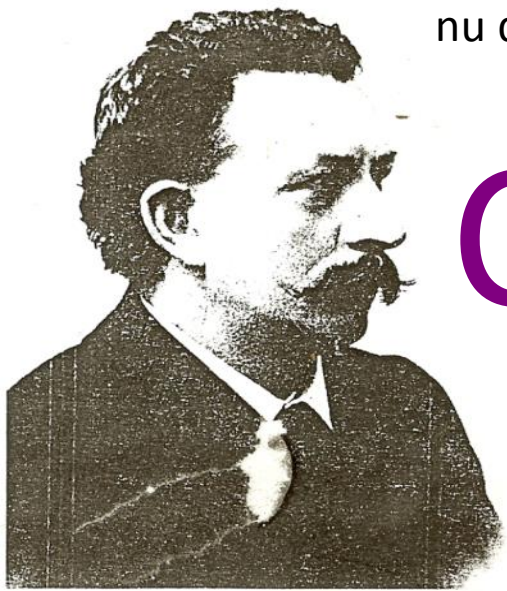


POL DE WITTE

ALLES IS OMGEKEERD

HOE DE WERKLIEDEN VROEGER LEEFDEN

1848-1918



Geboren in de Kalkstraat
nu de Jozef Plateaustraat

C12

Blandijnberg Rozier Kalk- Laurier-
Jozef Plateau- G. Lovelingestraat
Bataviabeluik

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Eerste
kadaster-
kaart 1825

Meer dan 150 piepkleine (3,3m bij 3,5m) woningen moesten een gans gezin herbergen. Er was maar één kamer beneden en gans het gezin sliep samen onder de dakpannen.

Straatjes waren 2,10m breed

Hier 100 jaar later
zal de boekentoren
verrijzen

Op deze plaats staat nu het
gebouw der
wetenschappen

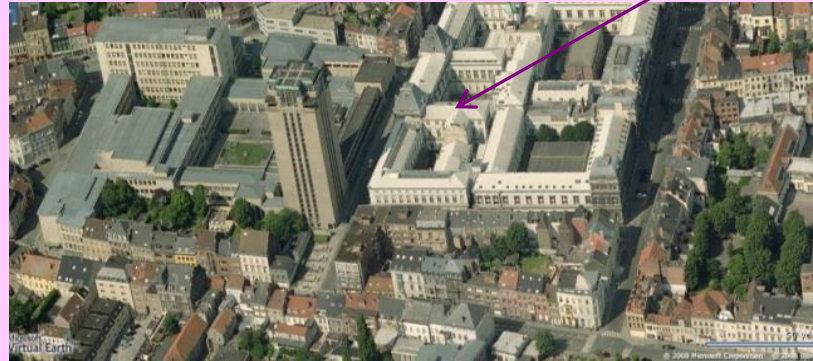
Rozier

St.-Pietersnieuwstraat

Dit waren één van de eerste grootschalige beluiken die werden gebouwd tijdens de eerste industriële revolutie omstreeks 1825.

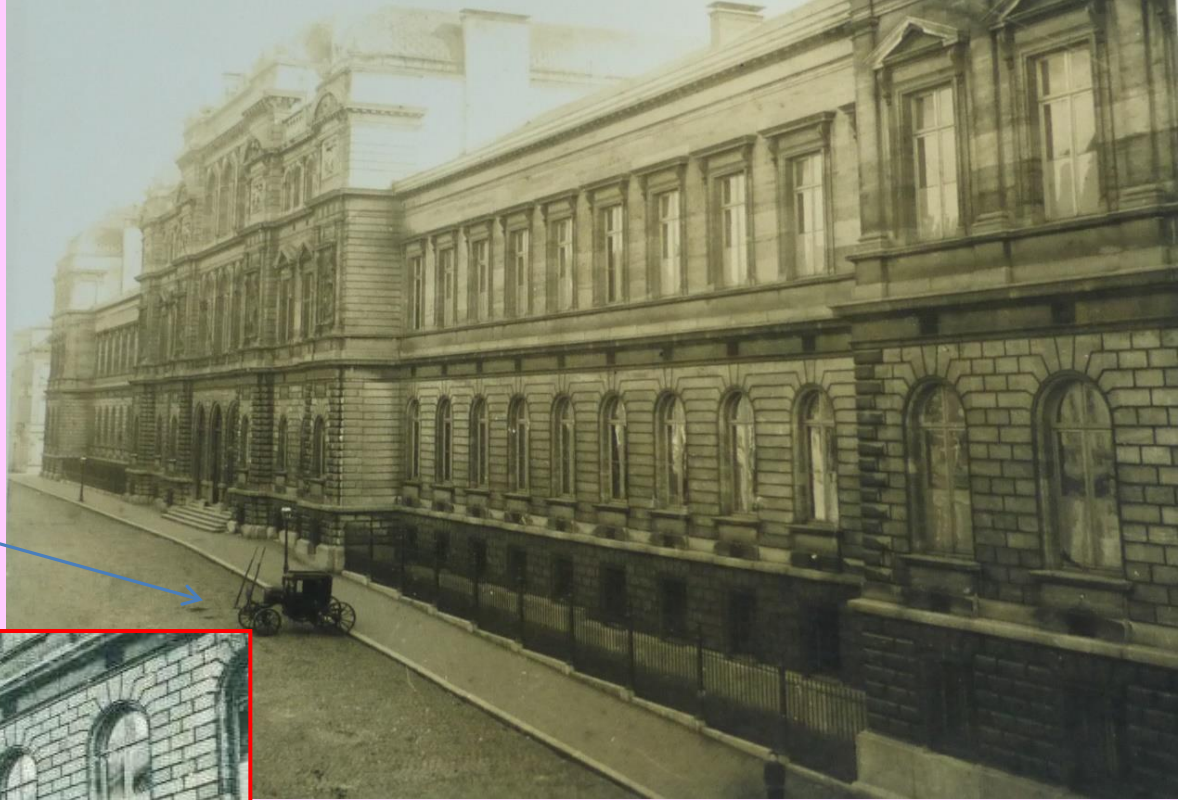
Beluiken. Het begin van het bouwen van beluiken moet gestart zijn rond 1750 en overal in Gent waar men plaats had in tuinen enz werden beluikjes neergezet. De **Batavia-cité** was de eerste grote cité die er op het St.-Pietersdorp werd gebouwd. Ze waren zo slecht gebouwd dat ze na 50 jaar onteigend werden om het Gebouw der Wetenschappen te bouwen. Verder weet men bitter weinig over het Batavia-beluik. In 1825 kocht Apolonia Petronella De Ligny het terrein waarop zij omstreeks 1825-1828 het Batavia-beluik liet bouwen. Zij is geboren op 28 augustus 1785. Trad op 25-jarige leeftijd (1810) in dienst bij de ongetrouwde broers Van der Hecke (resp. 47 en 51 jaar oud) die tot één van de voornaamste adellijke families van Gent behoorden en er warmpjes inzaten . Met één van hen is ze in 1819 een tijdje alleen gaan wonen. Na de dood van beide broers is zij nog een tijdje in het huis van deze broers blijven wonen. In de jaren 1855-1856 verhuisde ze naar een van haar eigen huizen in de Sint-Pietersnieuwstraat en werd in het bevolkingsregister ingeschreven als "rentenierster".

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Anno 1852. Enkele jaren eerder heeft men een **beluik gebouwd op de Voetweg**. Thans wonen er 1500 mensen. **Velen komen van het beluik Batavia** (het Batavia was pas 25 jaar oud, dus toch vrij nieuwe woningen. Het wil veel zeggen over de levensomstandigheden in Batavia). De nieuwkomers in Batavia waren arme lieden van den buiten.

Zou de fotograaf ooit
gedacht hebben dat
de paarden zouden
kunnen verdwijnen?





CALEYE of KLEYE.

Dit thans volkomen gewijzigd kwartier heette ook wel den Kleiberg, en nam in beslag vóór 1879 het gedeelte der Sint-Pieterswijk, waar zich alsnu het nieuw Instituut der Wetenschappen, van de Gentsche Hoogeschool, verheft. Steyaert gist dat de naam hieruit ontstond, omdat aldaar de grond uit klei en kleem bestaat, waarvan er voortijds gebruikt werd tot het bakken van potten en het plaasteren der huizen. De Korte Kleistraat tot het Caleitje, droeg sinds 1812 den naam van Laurierstraat, naar de herberg den *Laurier* die zich in de nabijheid bevond.

johan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

KORTE KLEISTRAAT, ook

Korte Calleye genoemd, werd in 1812 Laurierstraat genoemd, naar de herberg den *Laurier*, die zich in de nabijheid bevond. Deze straat leidde over het KLEI of Calleye, waar men vroeger klei of kleem ging halen om er baksteen of potten mede te bakken.

Deze straat verdween met het bouwen der Jozef Plateaustraat en van het Instituut der Wetenschappen, van 1882 af.

Van het grote beluik Batavia dat afgebroken werd rond 1880 om er het gebouw der Wetenschappen te bouwen is er geen enkele foto bewaard gebleven. De vraag is of er mensen waren die het lef hadden om hun armoede vast te leggen op foto! Met de bouw werd de oude St.-Hubertusstr. meer dan de helft ingekort en door het aanleggen van de Gezuster Lovelingstr. werd gans de wijk "Het Caleitje" van de kaart geveegd.



Banale, creatieve of ontaalde kunst op de universitaire gebouwen? Ben ik nu mis, dat is toch kunst hé. Waarom verwijderen de stadsdiensten dit werk? Ik zal even te rade moeten gaan bij onze kunstkenner van het SMAK.

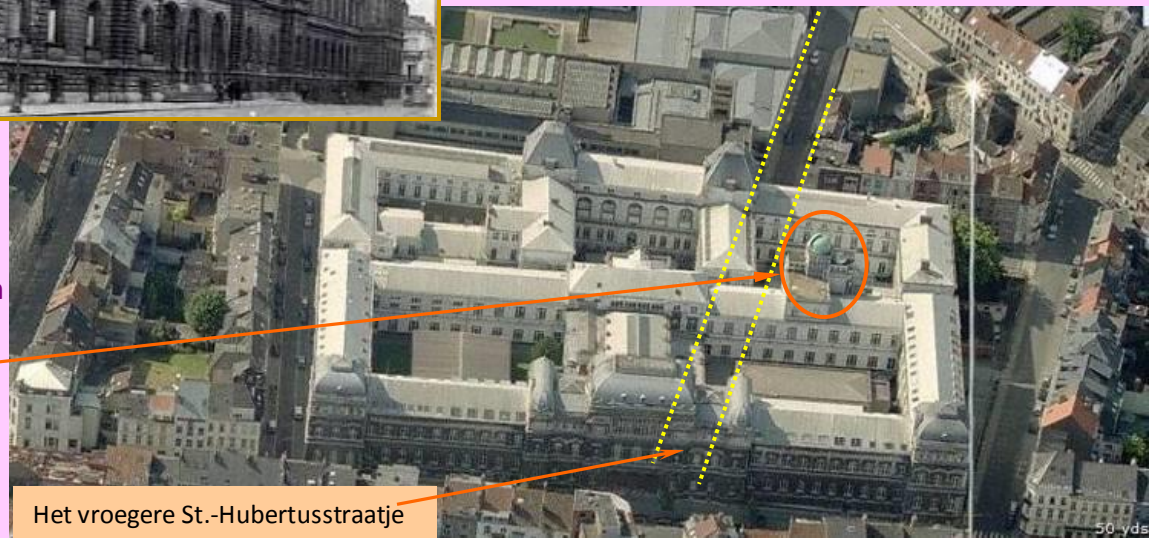


Het hekken werden verwijderd en heden is dit deel fietsparking.

Meer dan 150 huisjes in de Batavia-cité en het Caleitje moesten worden afgebroken om de universiteit te kunnen uitbreiden.

Toen rond 1906 aan de zijde van de Rozier een sterren- en weerkundig observatorium gebouwd werd was er nog geen lichtvervuiling en konden de sterrenkundigen lekker hun eigen gang gaan.

zhan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Het vroegere St.-Hubertusstraatje

KALKSTRATE

was de naam vóór 1881 gedragen door de onregelmatige straat die van de St-Pietersnieuwstraat naar het Kleitje of Caleitje liep; zij verdween met het bouwen van het Instituut voor Wetenschappen aan de Gentsche Hoogeschool gehecht, en werd sinds 1883 opgeslorpt door de Jozef Plateaustraat.

KLEYBERG,

tusschen de Lange Kley en Kleystraat.

Heet in het Reglement van 1812, Heuvelplaats. Het *Jaarregister* van 1370, fol. 3, schrijft: « een huus staende te S. Pieters in den Cley ». Het *Jaarregister* van 1444, fol. 58, doet hetzelfde. Het *Jaarregister* van 1416, fol. 24, spreekt van « een huus in de Cleystrate te Sint Pieters ». In 1812 veranderde men willekeurig deze oude namen in Kalkstraat en Laurierstraat, die op hunne beurt verdwenen in 1883 voor rue Plateau.

De vernederlandsing van de universiteit heeft veel water naar de zee doen vloeien. Toen de universiteit onder het Nederlands bewind werd gesticht gingen de lessen door in het Latijn. De voertaal onder de studenten was Frans. Hoe konden West Vlamingen en Limburgers elkaar verstaan? Onder het Frans bewind werd in het humaniora de lessen in de Franse taal onderwezen. Toen we onafhankelijk werden was de voertaal in de lessen nu Frans in plaats van Latijn. Het Frans was toen ook de taal van de diplomatie enz... Er was ondertussen niet stilgezeten en de Vlamingen eisten hun rechten op doch van enige toenadering voor het hoger onderwijs was er geen sprake. Zelfs de Vlaams sprekende Gentenaar professor Paul Fréderique lag dwars. De oorlog bleef maar duren en de Duitse lieden die het hier voor het zeggen hadden forceerden alles door het Nederlands in te voeren. Na de oorlog was het natuurlijk boel. In 1923 werd het 2 talig. Je zal begrijpen dat dit niet te betalen viel en in 1930 werd de universiteit Nederlandstalig. Het was in feite niet de taal die van belang was voor het onderwijs maar de professoren moesten eerst het Nederlands onder de knie krijgen. Het is overal hetzelfde als je voor je rechten opkomt. Alles op de lange baan schuiven tot de mensen murw gedraaid zijn. Bvb in Zwitserland heb je 3 talen, Duits Frans en Italiaans met overal net zoals hier universiteiten.

In 1879 werd er een buitengewoon krediet goedgekeurd voor een nieuwbouw voor de Gentse unif. Op 18 april 1881 keurt de gemeenteraad de afbraak goed van de Bataviawijk om het "Gebouw der Wetenschappen" te bouwen. In december zullen de laatste bewoners verdwenen zijn. Deze wijk had een oppervlakte van 15.100 m² en telde 463 woninkskes. Spijtig is dat er geen enkel fotootje werd genomen van deze zeer armoedige cité. Prof. en stadsarchitect Adolphe Pauli (1820-1895) ontwierp het nieuwe instituut, dat een vierhoek zou worden van ongeveer 130 op 100m met hoofdingang in de Jozef Plateaustraat. De eerste steenlegging vond plaats op 16 april 1883 en was politiek liberaal getint door de aanwezigheid van hoofdzakelijk liberale gezagsdragers. Zeven jaar later, in april 1890, werd het gebouw, waarvan de kosten 2.300.000 frank bedroegen, in gebruik genomen. Het nieuwe katholieke regeringskabinet vond het bij de oplevering niet meer nodig het gebouw feestelijk in te huldigen, zodat de liberale studentenvereniging op 9 mei 1890 dan zelf maar een studentikoze inwijding organiseerde. Met fanfare en muziek trokken de studenten van het Zuidstation naar het instituut. Enkele corpsleden, voor de gelegenheid uitgedost als minister, burgemeester en rector hielden vervolgens om ter stijfst een toespraak.





jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



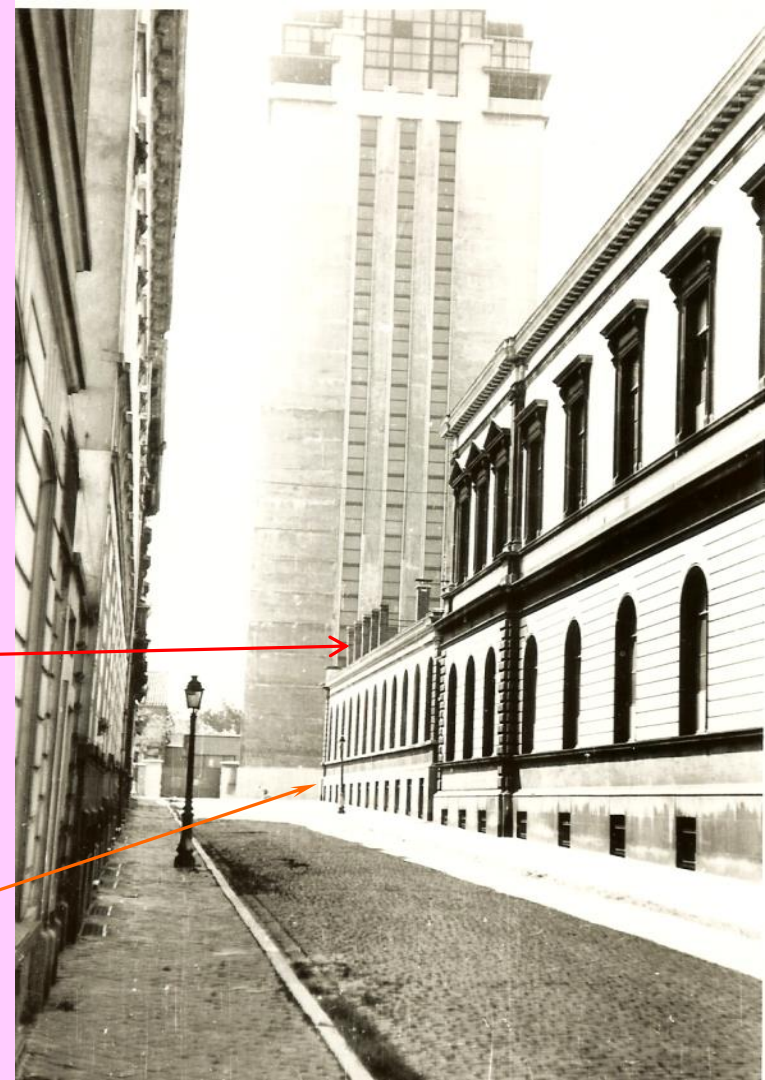
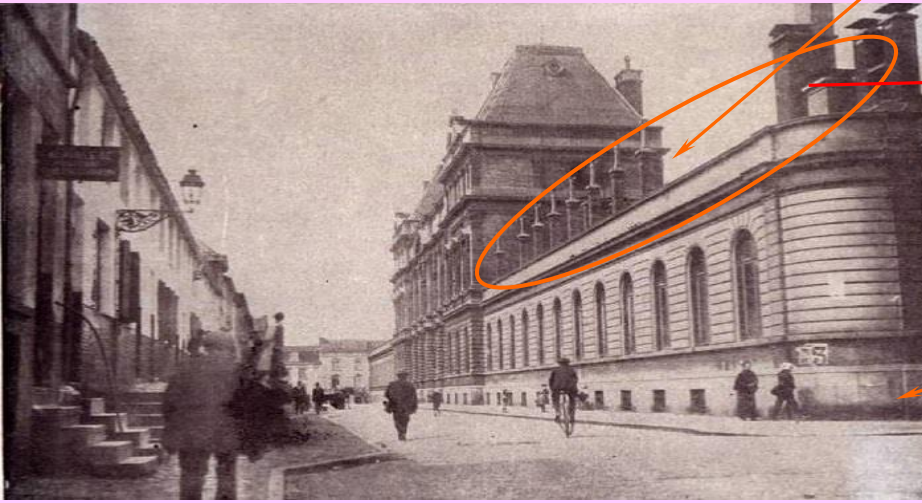


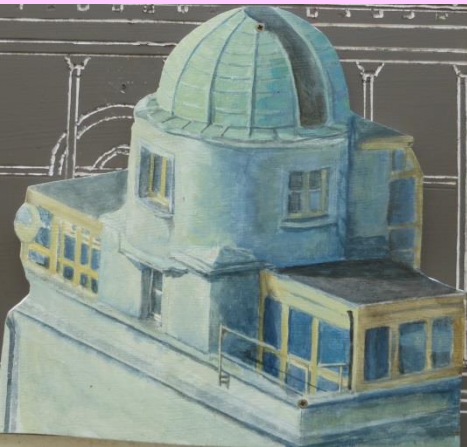
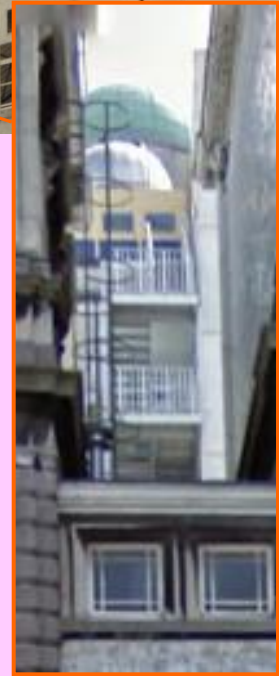
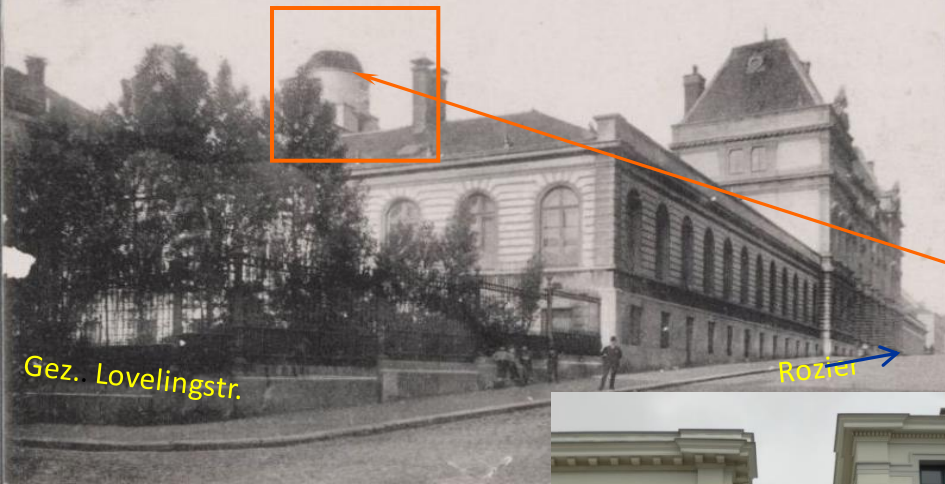
Nooit had ik dit opgemerkt niettegenstaande ik er zeer vele malen voorbij ben gestapt (1000 x?). Uitleg hierover meer op [C14](#). Sinds ik dit weet en wandel door Gent en ik kom een openbaar gebouw tegen let ik erop (maar niet alle openbare gebouwen hebben dit peilteken). En ik had prijs. Stad Gent peilteken 28

Aan een vijftal mensen deze foto voorgelegd; ze schrokken zich allemaal een bult toen ik zei welk gebouw dit was. Ik kwam er voorbij en wist dus beter. Wees es eerlijk verschoot jij ook niet een beetje toen je het zwarte gebouw in 't wit zag?



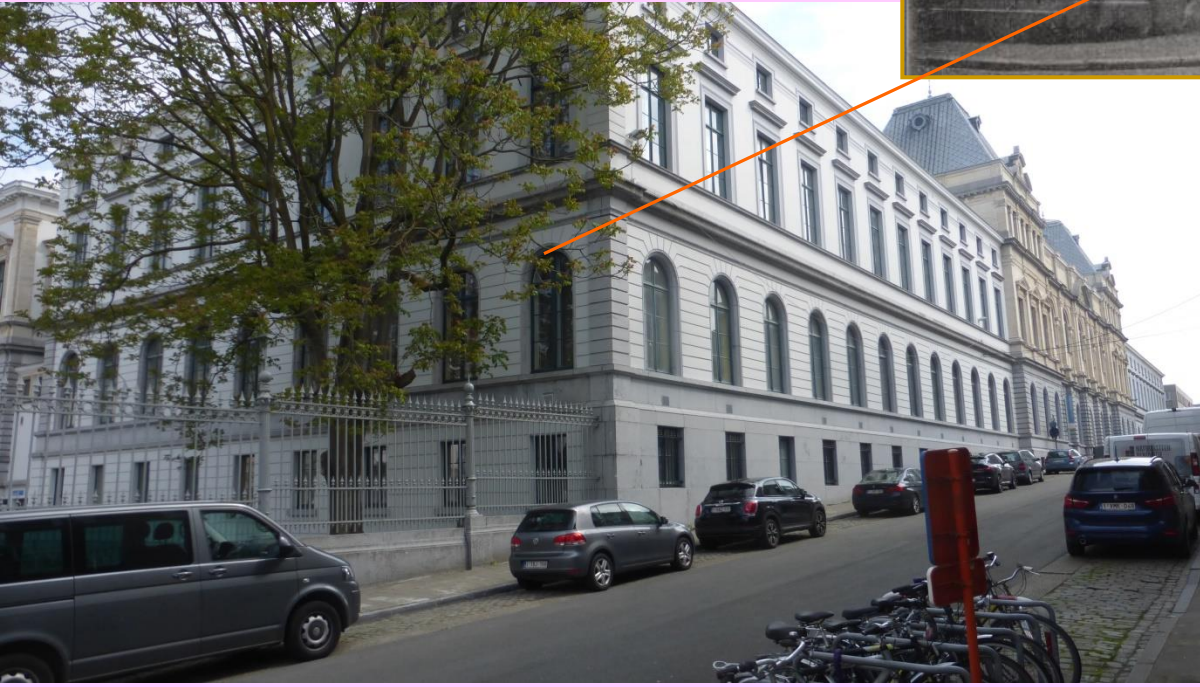
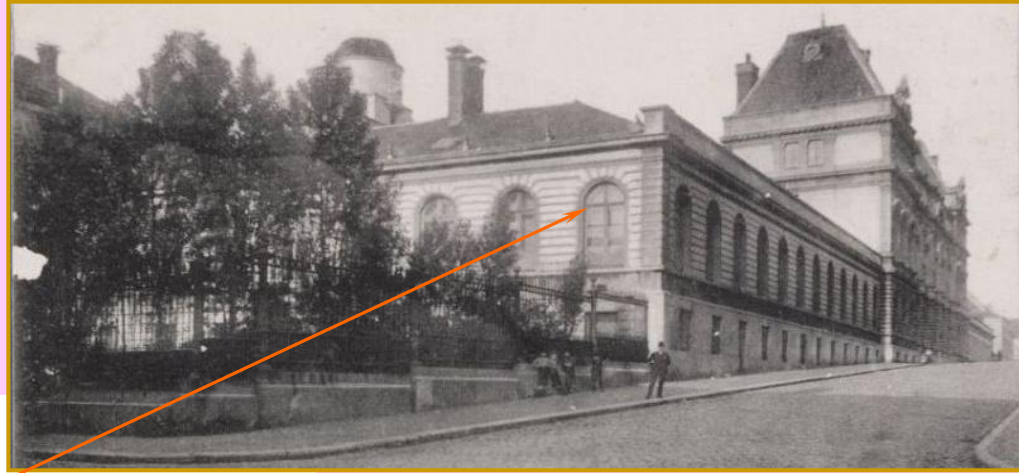
Tussen 1948-1950
werden de vleugels
aan de Rozier
opgetrokken met
een **extra bouwlaag**.



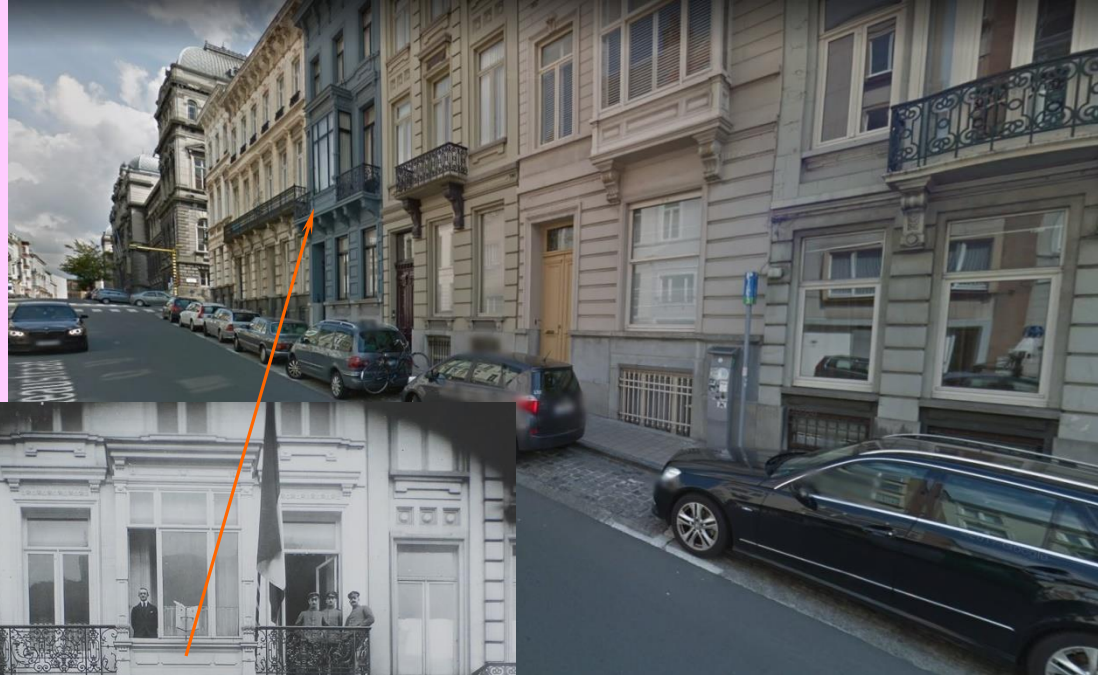


Ik wilde de koepel
fotograferen maar deze was
verdwenen, met een
reuzegrote kraan werd er de
nieuwe koepel geplaatst.
Het zal nu enkele jaartjes
duren eer de rode koepel
weer groen zal kleuren

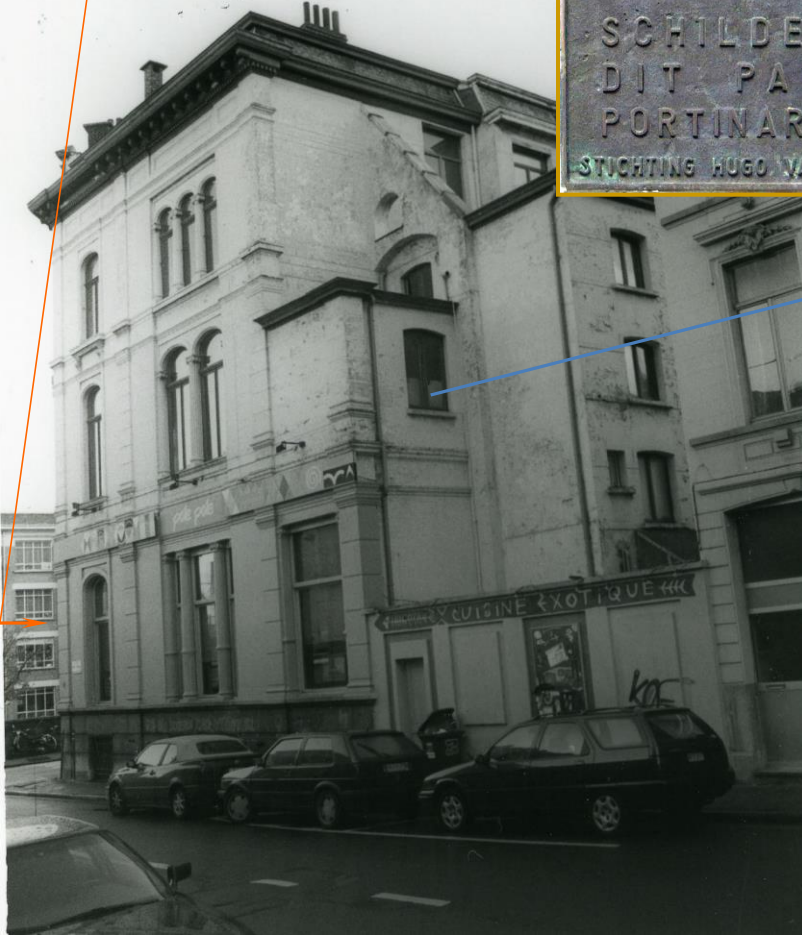
juhan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Wat lees ik hier, dat straatkapoenen en nachtzwerfers in het midden van de jaren 1600 het plezant vonden om bomen te beschadigen of neer te hakken. En ik die dacht, waar gaat dat nu naartoe. Blijkbaar is moedwillige vernieling reeds meer dan 400 jaar bezig!



J. Plateaustraat wordt beheerst door het gebouw van de universiteit, maar zelden werden foto's genomen van de burgerhuizen. Toch één op de kop kunnen tikken. Rond de jaren veertig en blijkbaar is er sindsdien niks veranderd.



Hugo van der Goes (Gent, ca. 1430-1440 -Oudergem, 1482) was een Vlaamse kunstschilder. Hij wordt samen met schilders als Jan van Eyck, Rogier van der Weyden, Hans Memling en Dirk Bouts bij de Vlaamse Primitieven gerekend.

Einde C12.
Zie verder op C13 voor
de Blandijnberg en de
Rozier kant boekentoren.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Beste, wij zijn geen bedrijf dat men dagelijks contacteert. Voor ons is het van belang deze website **door te geven aan vrienden en ook E23 erbij te vermelden** zodat zij onmiddellijk hun straat kunnen aanklikken. Zalig toch!

